

**INNLEGG - BUDSJETTHØRING I STORTINGETS KOMMUNAL- OG FORVALTNINGSKOMITÉ,
19. OKTOBER 2015**

På vegne av Norsk Arkivråd vil jeg takke for muligheten til å komme hit i dag og presentere våre synspunkter på forslaget til budsjett for 2016.

Mitt navn er Marianne Høiklev Tengs, og jeg er leder av styret. Ved siden av meg har jeg Liv Heidi Siljebråten som også sitter i styret.

Norsk Arkivråd er landets største arkivfaglige interesseorganisasjon. Den er åpen for alle som arbeider med eller er interessert i dokumentforvaltning og arkiv. Organisasjonen har ca. 1200 medlemmer fra alle deler av landet, og fra bedrifter og organisasjoner fra både offentlig og privat sektor. Tilgjengelige og gode arkiver er en forutsetning for rettssikkerheten for enkeltmennesker og demokrati. Arkivene understøtter effektive arbeidsprosesser, er et sentralt verktøy for en åpen forvaltning og gir et helhetlig historisk bilde av Norge som samfunn.

Først vil vi si at det er positivt at regjeringen har prioritert videre utvikling av OEP – offentlig elektronisk postjournal. Dette er en foregangsløsning som viser hva vi kan få til ved felles løft med brukerne i fokus. Den er kjent utover våre landegrenser som en god løsning som ivaretar demokratiske rettigheter på en hensiktsmessig måte.

Vi kjenner til flere forsøk på misbruk av OEP ved blant annet nedlasting av databasen, og vi vil på vegne av våre medlemmer understreke viktigheten av sikker lagring og distribusjon av data i OEP-databasen. Samtidig ønsker vi å uttrykke vår bekymring knyttet til en planlagt forenkling av publisering av dokumenter på OEP. Det er i dag lav risiko for å spre sensitive opplysninger via OEP-løsningen. Ved å publisere lenker direkte til dokumenter vil sjansen for at det gjøres feil øke betraktelig. Vi forventer å bli involvert i arbeidet med en slik løsning for å sikre at blant annet disse behovene ivaretas.

Vi vil også fremheve det gode arbeidet som gjøres av Difi på digitaliseringsområdet. Det meste av dokumentasjon skapes i dag digitalt, og løsninger som utvikles av Difi på vegne av Kommunal- og moderniseringsdepartementet har stor påvirkning på danning av arkiv i Norge fremover. Vi gleder oss til at både sikker digital post og løsningen for meldingsutveksling i offentlig sektor blir obligatoriske og naturlige komponenter, fordi det vil kunne effektivisere arkivarbeidet i virksomhetene. Dette forutsetter imidlertid at slike løsninger ikke tas i bruk halvveis uten at viktig dokumentasjon for enkeltmennesker og samfunnet samtidig fanges og langtidslagres i arkivløsninger.

Det volumet og kraften som gjenspeiles i digitaliseringsarbeidet både i arkivene og i samfunnet forøvrig, mener vi viser at arkivfeltet i dag har sterkere kontaktpunkter til Kommunal- og moderniseringsdepartementet enn Kulturdepartementet.

Vi savner en koordinert og helhetlig satsing på gode digitale arkivløsninger for offentlig forvaltning. Å ivareta arkivmateriale som er digitalt skapt og skal bevares digitalt krever mer enn en kulturhistorisk tilnærming. Vi mener derfor det er gode argumenter for å dele ansvaret for arkivfeltet og plassere ansvaret for den digitale delen et annet sted enn i Kulturdepartementet. Vi inviterer gjerne til en debatt om hvor ansvaret for livsløpet til samfunnskritisk informasjon best ivaretas.

Kulturdepartementet har satt i gang samarbeidsprosjektet SAMDOK som skal følge opp arkivmeldingen fra 2013. SAMDOK har så langt resultert i blant annet løsningen eArkiv som er utviklet av Arkivverket. Den er i en pilotfase nå.

eArkiv sikrer kontinuerlig overføring til digitalt depot og kan være svaret på de store utfordringene offentlige arkiv i Norge har når det gjelder håndtering av de enorme mengdene digitalt skapt materiale og sikker digital lagring av dette. Kulturdepartementet har likevel valgt å ikke sette av midler til dette i sitt budsjettforslag for 2016. Det kan synes som om Kulturdepartementet kun vurderer eArkiv som en løsning for Arkivverket, og ikke ser at løsningen like gjerne kan bli en erstatning for at alle offentlige virksomheter selv må anskaffe og drifte digitale løsninger for langtidslagring av avsluttede saker. Vi vil oppfordre dere til å søke samarbeid med Kulturdepartementet for å sikre fremdrift i dette viktige utviklingsarbeidet, og ikke minst få utredet muligheter og gevinster for forvaltningen. Skal vi lykkes med digitaliseringen, få mer gjenbruk av offentlig informasjon og tilgjengeliggjøring av arkivmateriale, er det helt avgjørende at arkivloven revideres. Arkivloven er tett knyttet til andre lover. Flere av disse er revidert i årene som har gått. Kulturdepartementet sier i sin budsjettproposisjon at de nå utreder behovet for å revidere loven. Vi mener det er helt nødvendig å revidere loven og at tiden er overmoden! Vår digitale hverdag og virkelighet blir ikke ivaretatt i et regelverk fra 1992 da man fremdeles kommuniserte på papir. Vi håper dere også vil være pådrivere i dette, blant annet for å sikre at bruk av skytjenester blir regulert på en hensiktsmessig og trygg måte for arkivverdige materiale.

Takk for oppmerksomheten!